

בהשחתפות: פ. רודמן ו-ש. דיניץ

(הערה: קדמה לארוחה פגישה בה הציג המזכיר את רעיונו בנוכחות גב' אבן וגב' דיניץ).

המזכיר:

פתח בהסברה עיקרי מדיניותו ;

- להוציא הסובייטים מהאיזור;
- להמשיך במומנטום הדיפלומטי ;
- למנוע איחוד מחדש בעולם הערבי במדיניות אנטי-אמריקנית וכו'.

רוה"מ:

הסבירה שהתנהגות הערבים (הסורים בעיקר) אבל אפילו המצרים - מקשים מאד לנהל מו"מ. הזכירה הסלמת התוקפנות הסורית בצפון וההצהרות המצריות האחרונות. סאדאת מנסה ליצור את הרושם כאילו הובטחו לו דברים מעל ומעבר למה שידוע וכדיבוריו אין הוא מדבר יותר על שלום.

המזכיר:

אמר שכל מה שדובר בינו ובין סאדאת נמסר לרוה"מ או לשגריר. לא נעשו שום הסכמים אלו ולא נחננו לו כל הבטחות. פה אמר המזכיר שהצליח לקבל הסכמת סאדאת להתרת חיפושי הגויות והנעדרים שייעשו ע"י כוחות או"ם בהדרכת רבנים צבאיים. המזכיר אמר שאפשר יהיה לעלות נושא זה עם גמאסי אחרי שבת.

רוה"מ:

פתחה בבקורת קשה על הצבעת ארה"ב במועבי"ס ונתחה את ההשלכות הקשות - הן מהבחינה המוסרית והן מהבחינה המדינית, הן לגבי הציבור בארץ והן לגבי המחבלים.

המזכיר:

התנצל והסביר את הנסיבות כפי שמסר בזמנו לשגריר ואמר שהם עצמם לא היו מאושרים מהחלטה למרות שמבחינת אזכור מעשי טרור היא בכל זאת החלטה הטובה ביותר שנתקבלה.

דיניץ:

סתר הנחה זו ואמר שהיו החלטות מאוזנות יותר ובודאי היו החלטות דומות שארה"ב הטילה עליהם וטו - לפחות נמנעה. השגריר אמר ששמע הערכה זו מסיסקו ואין דא נכונה.

המזכיר:

הסביר שלא עקב אחרי כל הפרטים בעת הדיון ולו היה יודע למשל שהצעתו התיקון האמריקנית נפלה ברוב של 6 על 7 - היה בהחלט שוקל אפשרות המנעות - אם כי היה זה בניגוד להנחיות הנשיא שתבע שלא יהיה וטו או המנעות.

בתגובה להערת השגריר שהשמועות אומרות שאת ההחלטה סיכם הוא (קיסינג'ר) עם שה"ח הלבנוני בעת ביקורו בושינגטון - הכחיש זאת המזכיר בתוקף ואמר שלא סיכם עם הלבנוני כל הצעת החלטה וכי הדיווחים שקבלו אז מהאוי"ם לא הצביעו בשום פנים על תגובה חריפה מצד תקוע.

רוה"מ :
חזרה והבהירה את החומרה שבה אנו רואים את ההחלטה וציינה שתקוע עוב את הישיבה. רוה"מ שאלה אם יש לראות בזה דרך חדשה של פתירה בעיות ע"ח ישראל ?

המזכיר :
אמר שאבסורד הוא לדבר על שינוי בעמדת ארה"ב או על התדרדרות ביחסים ואין פה כל שאלה של עשיית דברים על חשבון ישראל. מה שאנו צריכים לעשות הוא להבהיר מה ניתן לעשות במשותף מול הסכנות העומדות לפנינו. בהקשר זה אמר המזכיר שברצונו להבהיר כמה הנחות יסוד במדיניותו :

(1) האשמה חסרת יסוד היא שמה שנעשה - נעשה ב- *collusion* עם הרוסים. זו שטות גמורה מפני שכל כוונתנו היא להשחמש ב-דה-דאנט כדי להוציא הרוסים מהמזה"ת. התוצאות שהושגו עד עתה והסיכויים לעתיד ממחישים מגמה זו.

(2) ישראל נמצאת בסכמה מפני שהיא עומדת בפני קומבינציה של כוחות המורכבים מקואליציה של ארצות ערב - שרובן עדיין רוצה בחורבן ישראל, כאשר מאחוריהם עומדים משאבים רבים; אירופה - אם כי באנגליה יש קצת שיפור (לא היה סומך על העיקביות); אפילו בראנדט לא היה חיובי בביקוריו באלג'יר ובמצרים ודבר על נכונותה של גרמניה להחיצב פוליטית עם הערבים בשעה שתהיה מתאימה להם.

רוה"מ :
הפסיקה המזכיר ואמרה לו שבדיווחים שקבלנו אנו על שיחות בראנדט-סאדאט, הסביר בראנדט שכפו עליו כל מיני דברים.

המזכיר :
אמר שבדיווח ברנדט אליו לא היו עליו שום לחצים והציע להעביר לשגריר העתק מהדו"ח. המזכיר אמר שמגמת האירופאים תהיה להמוך בערבים. כאן המשיך המזכיר בהיאור קואליציה הסחות נגדנו :

- בריה"מ - הרוצה לכרוך את השיבה לגבולות 67, הפלשהינאים, ירושלים עזה וכו'; מפני שהם חוששים שארה"ב דוחפת אותם מהמזה"ת ;
 - המצב הפנימי בארה"ב - שבמקרה של מלחמה נוספת יקשה על הנשיא לפעול כשם שפעל באוקטובר 73 וכמו כן עלול הממשל להחקל בקשיים לקבלת חניה באיים האיזוריים ;
 - בעיית חידוש האמברגו של הנפט ;
 - אי התלהבות הפנטגון לחדש הרכבת האוירית ממילא ;
 - הרחעות הקונגרס מהתחייבות הכורכת משלוח חיילים לאזור .
- כל זאת מצביע על הקשיים שפניהם תתייצב ישראל אם תחול התדרדרות במצב. כמו כן אמר המזכיר שהרוסים עלולים לעשות יותר בסוריה.

רוה"מ : העירה, שהם כבר עושים יותר ולפי הידיעות שבידנו יש שם כ-3,000 רוסים.

המזכיר : אמר שבידיהם ידיעות שהרוסים מסיסים את ה- *Fox Bats* וכי נתנו להם 60 כאלה. כמו כן טילי הסאם מאויישים ע"י רוסים.

לכן, האסטרטגיה שלו היא לפצל העולם הערבי, עד כמה שאפשר, אפילו במחיר הנשיקות עם סאדאח. ושנית, לפעול למען לוח זמנים שיהיה יותר נוח לנו. ושלישית, לשמור גורמים אחרים מחוץ לתמונה - כי כל גורם אחר יהיה פחות נוח לישראל ורביעית, לא להכריח את ישראל לעשות דברים המסכנים את בטחונה ולעשות כל זאת בתיאטרליות.

המזכיר הוסיף שאנו והם יודעים שיגיע רגע שיבוא משבר ושישראל לא חוכל ואינה צריכה לתת יותר וחשוב שאם וכאשר משבר זה יקרה - תהיה ישראל חזקה ובעלת עוצמה מירבית ושזה יקרה בהקופה שבה האוירה הפוליטית הכי נוחה.

המשך יבוא

המזכיר:

סאדאת טוען שלא קבל כל אירונים מבריה"מ מאז המלחמה וכן שלא קבל מהם כל ציוד צבאי מאז מארס או אפריל. גרומיקו אמר למזכיר שהוא עשה קונסציה בזה שלא שלח ציוד למצרים ושאל את המזכיר מה האמריקנים מוכנים לעשות בתמורה.

דיניץ:

התייחס לדברי המזכיר בענין המשבר שיבוא ושאל למה התכוון המזכיר - האם התכוון להביעה לחזור לגבולות 67 ?

המזכיר:

השיב שכונתו להביעה נסיגה שעלולה לבוא עם דרישה לנסיגה ל-67 אך לא בכל הגבולות - למשל : לא בגולן. הדגיש שהוא נותן כאן הערכה עצמית ואיננו קובע מדיניות ובודאי הוא, המזכיר, לא יחסוך בחביעות כאלה. המזכיר מאמין שאם יתפתח לחץ כזה זה יסכן את קיומה של ישראל. לכן, הוא מצדד בהסכמי הפרדה כדי להרויח זמן ולהביא פירוד בעולם הערבי. אם יצליח להפריד את מצרים ולהביא לצעדים בילטרליים עם ישראל תהיה זו חרומה חשובה ביותר. ההפרדה עם סוריה, אם תצא לפועל, תהיה פחות בת-קיימא כי אסאד איננו סאדאת, אך גם להפרדה זו תהיה השפעה מרגיעה.

בענין ירדן לא תפעיל ארה"ב לחץ על ישראל לבצע המלצותיהם. אם אחרי סוריה תחליט ישראל שבשלב הבא עדיף לה מו"מ עם מצרים ולא עם ירדן - זה יהיה בידי ישראל להחליט. המזכיר איננו מוציא מן הכלל שנים סוריה תפנה עורף לרוסים. בשלב זה, מנסים הסורים, לדעת המזכיר, לסחוט מהרוסים כל מה שהם רק יכולים לפני שיפנו נגדה. בשלב נוסף יש דיבורים סוריים על טיפול בעיראק כדי לדחוק רגלי המשטר הפרו-סובייטי שם. המזכיר סיכם את העקרונות שהוא רואה בהסכם ההפרדה עם סוריה :

- (1) להקל על המצב בגולן ;
- (2) לסייע לכוחות המתונים בעולם הערבי ;
- (3) לנסות להרחיק הסורים מהרוסים ;
- (4) להקשות על חידוש הקרבות בגזרה הצפונית ;
- (5) לשמור על היזמה המדינית.

לכן, סבור המזכיר, שיש עקרונות שרצוי להגיע להסדר בהנאים שלא יפגעו בבטחונה של ישראל. המזכיר אמר שאמר לסאדאת, בומדיין וגרומיקו שההצעה הסוריה איננה קבילה על אמריקה לחלוטין. כאשר גרומיקו עמד על המפה הסוריה, הציע המזכיר לגרומיקו שיסע לת"א וינסה למכור המפה לישראלים.

סאדאת הבטיח למזכיר שיתמוך בהצבת חיל חירום של האו"ם וכן הבטיח שלא יצטרף למלחמה אם קו ההפרדה יעבור ליד קונייסרה והסורים ידחו זאת ויצאו למלחמה. בומדיין אמר למזכיר דבר דומה.

פה עבר המזכיר לדבר על גישתו האסטרטגית העקרונית ואמר שכל מה שהוא מנסה לעשות זה לעזור לנו לבנות ישראל שתהיה כל כך חזקה שהערבים לא יוכלו להציק לה. זה גם אינטרס אמריקני טהור שכן אם יוכלו הערבים לערער בטחונה לא יהיה מו"מ.

אמר שיש לתרגם מדיניות זו למעשים.

השגריר :

אמר שזו הסיבה שכל בקשותינו לרכש יקבלו את חטיבתו. המזכיר הוסיף שברצונו למנוע, עד כמה שאפשר חידוש המלחמה. הוא בטוח שאם התחדש המלחמה עם הסורים ישראל תנצח בה אך הלחץ הבינלאומי יהיה כזה שיסתיים בתביעה להסדר כפוי, מבוסס על גבולות 67 בתוספת ערבויות. (המזכיר הוסיף שהוא מצידו אינו מחשיב ערבויות מפני שמדינות שאינן מוכנות להתמודד עם הערבים עכשיו לא יעשו זאת על בסיס גבולות 67.

המזכיר :

אמרה שמה שאנו כן רוצים זה לא ערבויות אלא התחייבות אמריקנית לאספקת נשק לטווח ארוך וכן אמצעי התשלום וכן התחייבות נשיאוהית, כתובה, שלא נתבקש לרדת מן הגולן. כמו כן, אמרה רוה"מ, חשובה לנו התחייבות מצרית שלא יצטרפו למלחמה אם תעשה זאת סוריה.

רוה"מ :

אמר שאם נציע לסורים את קונייסרה והסורים ידחו זאת אז המצרים לא יצטרפו למלחמה.

המזכיר :

דברה עם המזכיר על ההסלמה בחזית הצפון ואמרה שלא נוכל לנהל מו"מ בזמן שהיריות נמשכות. (רוה"מ מסרה למזכיר רשימת התקריות).

רוה"מ :

שאל מה בדבר תוכניתנו לרכש לטווח ארוך.

השגריר :

השיב שתמיד היה בעד זה ואף מוכן לנסות לעשות זאת במסגרת הסכם - אך בודאי תהיה התנגדות בבירוקרטיה.

המזכיר :

אמר שהתגובות שאנו שומעים לאחרונה בשטח הרכש, משלזינגר, הן חיוביות ואם המזכיר מטיל ספק בכך הרי אין דרך יותר טובה מאשר להעמידו בפני עובדה ואז נראה מאיפוא הבוא ההתנגדות.

השגריר :

המזכיר : הסכים שיש לנצל את שעת הרצון אצל של זינגר במדה שהיא קיימת. המזכיר הוסיף שהענין הכספי בודאי יהיה יותר קשה מפני שיש צורך בהקצבה שנתית של הקונגרס.

רוה"מ : אמרה שלא נכנסנו לפרטי הענין אבל ברור לנו שהערבים מתעצמים והולכים וכי אנן לא נוכל לשאת בנטל הכספי.

המזכיר : אמר שסאדאח טוען שאבד במלחמה האחרונה חצי מכמות הטנקים שלו ושליש מהאווירונים ולא קבל מאומה - גרומיקו הבטיח לו משהו אך לא קיים.

רוה"מ : אמרה שאנו מודאגים מההצטיידות למדינות ערב גם מנשק מערבי ואמריקני.

המזכיר : אמר שמה שמקבלת ירדן הרי אנו יודעים. לגבי סוריה, אינו חווה כרגע התפתחות שהעשה אספקת נשק למדינה זו אפשרי. לגבי מצרים - הרי היא טרם בקשה דבר. מעבר למה שאמר המזכיר בפומבי לא היו להם שיחות עם המצרים על רכש, זאה, מלכד כמה דברים שסאדאח זקוק לבטחוננו האישי - כולל מכשירי קשר בשווי של כמליון דולר מה- C.I.A. בקשה זו הוגשה עוד בינואר והוא רוצה עכשיו להגביר רכש זה. המזכיר הדגיש שארה"ב, לפני שתחשוב על אספקה נשק למצרים העמוד על כך ש:-

- מצרים תתנהק לגמרי מההשפעה הסובייטית ;
- שכל גישתה של מצרים לסכסוך עם ישראל השתנה ;
- שהדבר יתואם עם ישראל.

פה סיפר המזכיר שסאדאח בקש לקבל ²⁻³הליקופטרים מנושאת המטוסים "איווג" ימה" ואין הוא יודע עדיין אם זה יצא לפועל.

המזכיר חזר ואמר שלפני כל החלטה לאספקת נשק למצרים ידבר על כך עם רוה"מ. אם יצליחו האמריקנים להנהקות מוחלטת ^{להריא} עם סהרוסים + שינוי מדיניותו עם ישראל - יהיה להם ענין לתת לו SOME ARMS.

רוה"מ : הדגישה החשיבות בשינוי יסודי שחייב לקרות בעמדה המצרית כלפי ישראל ואמרה שהיא מודאגת מסחף שחל לאחרונה בעמדה המצרית.

המזכיר : אמר שההחשמותו הברורה היא שסאדאח מתמיד בעיקרי מדיניותו להתקדם לשלום ולהתרכז בפיתוח ארצו. אמר שסאדאח מעונין בביקור הנשיא במצרים - אחרי הסכם הפרדה הכוחות ולפני חידוש ג' נבה. המזכיר חזר והדגיש שלא נתן הבטחה לאף ערבי לגבי גבולות 67 ;

שאינן לו שום תוכנית לשלב הבא עם מצרים וכי סאדאת לא אמר לו מחשבותיו בענין, למעשה - אין המזכיר בטוח שסאדאת מעונין בצעד נוסף עכשיו. המזכיר חזר ואמר שהמגמה העיקרית היא להרויח זמן.

רוה"מ :

מסרה למזכיר על הדיון בממשלה במפה שהציג הרמטכ"ל, המבוססת על שיקולי בטחון והזכירה את הנסיגה באזור רפיד. לפני שהממשלה תחליט בדיוק היא, רוה"מ, רוצה לדעת מהמזכיר מה יביא מדמשק לגבי עמדת אסאד, לאחר שהמזכיר יחזור, השקול רוה"מ להביא בפני הממשלה החלטה לגבי האזור המורחי של קונייסרה.

המזכיר :

אמר שאסאד לא יקבל זאת וסאדאת לא יתמוך בזה.

רוה"מ :

אמרה שאינה יודעת אם הממשלה תתמוך בזה.

המזכיר :

חיאר כאן את כל החומרות שהתפתחו אם ההסדר יידחה על הסף ומאמציו הדיפלומטיים ייפסקו. המזכיר אמר שאפשר להסביר לאמריקה מדוע צריך להחזיק בגולן כדי להגן על השטח של ישראל מלפני 67 - אך אי אפשר להסביר מדוע צריכים להחזיק בקונייסרה כדי להגן על הגולן או על הישובים בגולן.

המזכיר אמר שאם זו תהיה עמדתנו הרי נצטרך להקדיש עכשיו זמן כיצד לסיים את השליחות במינימום התפוצצות. הבעיה היא אם כדאי לשבור המו"מ על עמדות שאיש לא יתמוך בהן או כאשר הוא נשבר על הביעות סוריות בלתי קבילות. ==

עד כאן השיחה - רשם שמחה דיניץ